

ทฤษฎีความทันสมัยด้วยการสื่อสาร

ผู้เสนอทฤษฎีความทันสมัยด้วยการสื่อสาร (Communication Theory of Modernization) คือ เดเนียล เลอร์เนอร์ (Daniel Lerner) นักทฤษฎียุคปัจจุบันชาวอเมริกัน เป็นทฤษฎีที่มุ่งศึกษาถึงภาวะความทันสมัยที่เกิดจากระบบการสื่อสารและปัจจัยที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ

1. สาระสำคัญของทฤษฎี

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสังคมให้ทันสมัย มี 5 ประการ ดังนี้

1. การสื่อสารทันสมัย เพราะการสื่อสารทันสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารมวลชน (Mass Communications) จะเป็นสื่อหรือตัวนำความรู้ ความคิด ข่าวสาร เกี่ยวกับชีวิตสังคมสมัยใหม่เข้ามาในสังคม และเกิดการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ไปสู่คนในสังคมและสืบต่อไปยังคนรุ่นต่อไป

2. การขัดเกลาภาวะสังคมสมัยใหม่ เพราะทำให้สามารถปลูกฝังจินตนาการสมัยใหม่ (New Image) เนื่องจากเป็นกระบวนการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนช่วงอายุหนึ่งไปยังคนอีกช่วงอายุหนึ่ง เช่นเดียวกับการขัดเกลาทางสังคมโดยทั่วไป ซึ่งจะเป็นการปลูกฝังวิถีชีวิตสังคมทันสมัยให้กับสมาชิกที่เยาว์วัย และเป็นช่องทางในการสร้างสังคมทันสมัย

3. จินตภาพสมัยใหม่ เพราะเป็นตัวการกระตุ้นให้เกิดการเคลื่อนย้ายทางสังคม (Social Mobilities) แบบต่างๆ เช่น การโยกย้ายถิ่น การเปลี่ยนแปลงสถานภาพและบทบาท การเปลี่ยนแบบแผนของความคิด (Pattern of Thinking) จากเก่าไปสู่ความทันสมัยอย่างเต็มตัว

4. การเคลื่อนย้ายทางสังคม เพราะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม คือ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น ขนาด ลักษณะ และสถานภาพ บทบาททางสังคม และการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทั้งวัฒนธรรมทางวัตถุและไม่ใช่วัตถุของสังคม

5. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เพราะจากปัจจัยที่กล่าวมาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ การสื่อสารที่ทันสมัยจะผลักดันให้สังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปสู่ภาวะทันสมัย ทั้งการติดต่อระหว่างบุคคล ระหว่างบุคคลต่อกลุ่มคน หรือกลุ่มคนต่อกลุ่มคนที่ผ่านสื่อรูปแบบต่างๆ จนกระทั่งคนในสังคมยอมรับโดยทั่วไป (สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2540 : 19 - 22)

2. การนำทฤษฎีไปใช้ในการพัฒนาชุมชน

ทฤษฎีความทันสมัยด้วยการสื่อสารสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนได้ ดังนี้

1. ทฤษฎีความทันสมัยด้วยการสื่อสารเชื่อว่าปัจจัยสำคัญที่สุดของความทันสมัย คือ การสื่อสารที่ทันสมัย เพราะการสื่อสารที่ทันสมัย ทำให้การรับข่าวสารของคนในสังคมมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการขัดเกลาทางสังคม เกิดจินตภาพใหม่ ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายทางสังคมและการ

เปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นภาวะทันสมัยในที่สุด ในการพัฒนาชุมชนให้ประสบความสำเร็จนั้น การสื่อสารแบบทันสมัยก็เป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ช่วยในการติดต่อประสานงาน ช่วยในการกระตุ้นหรือจูงใจให้คนเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชนของตน เป็นต้น

2. ทฤษฎีความทันสมัยด้วยการสื่อสารใช้คนเป็นเป้าหมาย เพราะถ้าคนยอมรับและมีบุคลิกภาพทันสมัยแล้ว ก็จะผลักดันให้สังคมและวัฒนธรรมทันสมัยด้วย เป็นการสนับสนุนว่าเป้าหมายหลักของการพัฒนาชุมชน คือ คนนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว ทำให้มั่นใจได้ว่าการดำเนินงานพัฒนาชุมชนจะประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน

3. ทฤษฎีความทันสมัยด้วยการสื่อสารเชื่อว่าภาวะสังคมทันสมัยจะเกิดขึ้นอย่างเป็นขั้นตอน แต่ละขั้นตอนจะส่งผลกระทบต่อกันเป็นลำดับ ในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนจึงควรคำนึงถึงผลกระทบของขั้นตอนแต่ละขั้นตอนนี้ด้วย แล้วจัดกิจกรรมสนับสนุนและส่งเสริมให้เหมาะสมต่อไป

4. ทฤษฎีความทันสมัยด้วยการสื่อสารเชื่อว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมทันสมัย คือ การขัดเกลาทางสังคม การเคลื่อนย้ายทางสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม หรือการจัดระเบียบทางสังคมนั่นเอง ซึ่งเป็นวิธีการพัฒนาชุมชน ทฤษฎีความทันสมัยด้วยการสื่อสารจึงสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนได้